

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/135/2020
Identifikačné číslo spisu: 8014200544
Dátum vydania rozhodnutia: 9. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8014200544.2

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobkyne: D. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XX-XXX N., N. W. XX, N. W. (predtým ako D. K. - I. I., so sídlom XXX XX I.J., D. XXX, X.: XX XXX XXX), právne zastúpená JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom 080 01 Prešov, Masarykova 2, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, za účasti: Q. N. L., trvale bytom XXX XX W., I. XXX, N. W., právne zastúpený JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom 080 01 Prešov, Masarykova 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 20434-2/2014-BA zo dňa 20.02.2014, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 4S/37/2014-78 z 03.09.2020, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 4S/37/2014-78 z 03.09.2020 Krajský súd v Prešove podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovanej č. 20434-2/2014-BA zo dňa 20.02.2014 spolu s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Svidník č. 5612-27/2013-SK zo dňa 27.11.2013. Žalovaná svojím rozhodnutím zamietla odvolanie žalobkyne (ako zamestnávateľa) a odvolanie zamestnanca (pribratého účastníka) a potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, že pánovi Q. N. L. (zamestnancovi žalobkyne) zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy dňa 31.05.2013. Účastníkom konania krajský súd nárok na náhradu trov konania nepri znal.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že z obsahu žaloby je evidentné, že žalobkyňa namieta iné porušenie ako porušenie svojich subjektívnych práv, pričom poukázal na § 250 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 177 ods. 1 SSP. Skonštatoval, že z obsahu žaloby je nepochybné, že všetky žalobné námietky žalobkyne smerujú k namietaniu porušenia subjektívnych práv príbratého účastníka konania (zamestnanca žalobkyne). Dospel preto k záveru, že rozhodnutia a postup žalovanej vo vzťahu k žalobkyňi sú v súlade so zákonom, pričom subjektívne práva žalobkyne porušené neboli. Žalobu žalobkyne z uvedených dôvodov vyhodnotil ako nedôvodnú.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g) SSP a navrhla, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil, vec jej vrátil na ďalšie konanie a priznal jej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa názoru žalobkyne bolo potrebné v zmysle § 134 ods. 2 písm. b) v spojení s § 466 ods. 3 SSP rozhodnutie žalovanej zrušiť bez ohľadu na to, či v tomto súdnom konaní bolo alebo nebolo preukázané porušenie subjektívnych práv žalobkyne, keďže žalovaná vôbec nemala právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k účastníkom konania a teda nebola oprávnená rozhodnúť o zániku či nevzniknutí ich sociálneho poistenia. Rozhodnutia žalovanej označila za nulitné (ničotné právne akty) tvrdiac, že bez ohľadu na akékoľvek ďalšie skutočnosti musí dôjsť k zjednaniu nápravy, a to zrušením týchto rozhodnutí. Zdôraznila, že súd nie je viazaný dôvodmi žaloby a je povinný ex lege zrušiť rozhodnutia žalovanej v prípade, ak sú vydané orgánmi, ktoré na ich vydanie neboli oprávnené.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobkyne uviedla, že s rozsudkom krajského súdu v celom rozsahu súhlasí, pričom žalobkyňa neuviedla také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozsudku alebo žalobou napadnutého rozhodnutia. Navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

5. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší správny súd“) začne činnosť 1. augusta 2021.

6. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

7. Podľa § 11 písm. h) SSP najvyšší správny súd rozhoduje o kasačných sťažnostiach.

8. Z vyššie citovaného vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých „živých“ právnych veciach, t.j. veciach, ktoré neboli právoplatne skončené na Najvyššom súde Slovenskej republiky k 01.08.2021 v agende správneho súdnictva, v ktorých veciach bude ako súd kasačný, konať a rozhodovať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

9. Najvyšší správny súd, ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že kasačná sťažnosť žalobkyne nie je dôvodná.

10. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

11. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

12. Podľa § 177 ods. 2 SSP ochrany iných ako subjektívnych práv sa môže domáhať len prokurátor alebo subjekt výslovne na to oprávnený zákonom.

13. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

14. Správny súdny poriadok v § 178 ods. 1 priznáva aktívnu legitimáciu na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá o sebe tvrdí, že bola ako účastník administratívneho konania na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátená rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy. Iný subjekt (okrem prípadov uvedených v § 178 ods. 2 a 3 SSP) nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 178 ods. 1 SSP treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitimácie žalobcu.

15. Žalobu podľa § 178 a nasl. SSP môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím alebo opatrením ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym právam žalobcu. Ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť preto súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, čo znamená, že musí ísť o skutočné ukrátenie. Nedostatok hmotnej legitimácie má za následok zamietnutie žaloby.

16. V tomto kontexte kasačný súd odkazuje (v zhode so žalovanou) aj na uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 228/2011-9 zo dňa 02.06.2011, podľa ktorého: „Na aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania (alebo sa s ním v správnom konaní malo ako s účastníkom konať), ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania rozhodnutím, preskúmania zákonnosti ktorého sa domáha, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach, ukrátený. Správne súdnictvo tak nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Ako vyplýva z uvedeného, samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie.“

17. Aktívna legitimácia na podanie žaloby je jednou z podmienok konania a je potrebné ju skúmať.

18. Krajský súd postupoval procesne správne, keď skúmal, či žalobkyňa je aktívne hmotne legitimovaná na podanie žaloby, pričom tiež správne skonštatoval, že žalobkyňa mala povinnosť uviesť tvrdenia o porušení vlastných subjektívnych práv. Žalobkyni tak dôvodne vytkol, že neuviedla, konkrétne ktoré jej subjektívne práva boli napadnutými rozhodnutiami porušené.

19. Ide pritom o takú procesnú podmienku, nedostatok ktorej nie je odstrániteľný a procesne má za následok zamietnutie žaloby.

20. Kasačný súd v zhode s názorom krajského súdu dospel k záveru, že žalobkyňa sa žalobou domáhala ochrany iných než svojich subjektívnych práv, konkrétne sa domáhala ochrany práv svojho zamestnanca (ďalšieho účastníka), keď vo svojej žalobe jednoznačne nepreukázala a nešpecifikovala, akým konkrétnym spôsobom bola poškodená na svojich právach (nie na právach zamestnanca), či z akých dôvodov sa tak domnieva.

21. Ani z tvrdení sťažovateľky uvádzaných v kasačnej sťažnosti nevyplýva, akým spôsobom došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, zákonné administratívne konanie, práva na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, práva na dodržiavanie základných zásad administratívneho konania, práva vlastniť majetok, na slobodnú voľbu podnikania a práva podnikat' a dosahovať zisk z podnikateľskej činnosti na území Slovenskej republiky práve a v dôsledku napadnutého rozhodnutia žalovanej.

22. Pokiaľ žalobkyňa už v žalobe argumentovala nedostatkom právomoci žalovanej a správneho orgánu prvého stupňa vydať rozhodnutie zániku povinného poistenia jej zamestnanca, kasačný súd dodáva, že napriek tomu v rozhodnutí a ani v postupe žalovanej nebolo možné vzhliadnuť porušenie subjektívnych práv žalobkyne. Nepochybil preto krajský súd, keď v odôvodnení svojho rozsudku meritórne námietky bez ďalšieho vyhodnotenia považoval už za bezpredmetné a nezaoberal sa nimi.

23. Z vyššie uvedených dôvodov neobstojí ani požiadavka sťažovateľky, aby náprava nulitnosti aktov vydaných žalovanou bola zjednaná zrušením rozhodnutí žalovanej v konaní, ktoré bolo iniciované subjektom bez aktívnej hmotnej legitimácie.

24. Uvedený záver (ohľadom nedotknutia subjektívnych práv sťažovateľky napadnutými rozhodnutiami správnych orgánov a ohľadom nedostatku aktívnej hmotnej legitimácie žalobkyne na podanie žaloby) nie je spochybnený ani závermi, ku ktorým dospel veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 1Vs/1/2018, na ktoré rozhodnutie sťažovateľka v kasačnej sťažnosti poukazovala.

25. Je však potrebné prisvedčiť sťažovateľke, že v rozsudku krajského súdu bola nesprávne poučená (podľa § 443 ods. 2 písm. a/ SSP) o lehote na podanie opravného prostriedku, keď krajský súd v poučení svojho rozsudku nesprávne uviedol, že kasačná sťažnosť proti rozhodnutiu je prípustná v lehote 30 dní od jeho doručenia. Správne mala byť sťažovateľka poučená (podľa § 443 ods. 1 SSP) o možnosti podať kasačnú sťažnosť v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu.

26. Z predloženého súdneho spisu mal kasačný súd zároveň za preukázané, že rozsudok krajského súdu bol právnomu zástupcovi žalobkyne doručený dňa 18.10.2020 (nedeľa), pričom kasačná sťažnosť bola podaná elektronicky dňa 19.11.2020 (štvrtok).

27. Uvedené procesné pochybenie krajského súdu spočívajúce v nesprávnom poučení účastníkov konania o lehote na podanie kasačnej sťažnosti v danom prípade nemá za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia krajského súdu a nemalo za následok ani ujmu na právach sťažovateľky v rozsahu zakladajúcom porušenie práva na spravodlivý proces, nakoľko kasačný súd sa kasačnou sťažnosťou sťažovateľky zaoberal ako podanou riadne a včas.

28. Z vyššie uvedených dôvodov považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobkyne za nedôvodnú a zamietol ju podľa § 461 SSP.

29. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojitosti s ust. § 167 ods. 1, § 168 a § 169 SSP a neúspešnej sťažovateľke, žalovanej a ani ďalšiemu účastníkovi náhradu trov kasačného konania nepriznal, keďže neboli naplnené predpoklady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach, potrebné pre priznanie náhrady trov konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.